

CHRISTENSON, CARL ZACHARIAS

**En kristen och just därför nykter. / af Carl
Christenson**

Göteborg
1906

EOD – Miljoner böcker bara en knapptryckning bort. I mer än 10 europeiska länder!

Tack för att du väljer EOD!

Europeiska bibliotek har miljontals böcker från 1400-till 1900-talet i sina samlingar. Alla dessa böcker går nu att få som e-böcker – de är bara ett musklick bort. Sök i katalogen från något av biblioteken i eBooks on Demand- nätverket (EOD) och beställ boken som e-bok – tillgängligt från hela världen, 24 timmar per dag och 7 dagar i veckan. Boken digitaliseras och blir tillgänglig för dig som e-bok.

EOD bokens fördelar!

- Få samma utseende och känsla som med originalet!
- Använd ditt standardprogram för att läsa boken på skärmen, zooma och navigera genom boken.
- Skriv ut enstaka sidor eller hela boken.
- *Sök:* Använd fulltextsökning för enskilda fraser.
- *Klipp & klistra:* Kopiera bilder och delar av texten till andra applikationer (t.ex. ordbehandlingsprogram).

Villkor för användning

Genom att använda EOD-tjänsten accepterar du de villkor som ställs av biblioteket som äger den aktuella boken.

- Villkoren på svenska: <http://books2ebooks.eu/odm/html/nls/sv/agb.html>

Fler e-böcker

Redan nu erbjuder 30 bibliotek från 12 europeiska länder denna service. Mer information finns tillgängliga via <http://books2ebooks.eu> alla boken.

- <http://search.books2ebooks.eu/>

0

Ströskrifter med kristligt innehåll.

*Teal
allm
saml
(Om)
0*

III

EN KRISTEN

OCH JUST DÄRFÖR

 NYKTER.

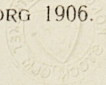
AF

CARL CHRISTENSON

KYRKOHERDE.

JOH. LUNDÉNS TRYCKERI
GÖTEBORG 1906.

Käre läsare!

Om du, när dina ögon föllo på titelbladet till denna lilla skrift, tänkte: här är således fråga om en ståndpunkt i den s. k. nykterhetsfrågan, så tänkte du rätt. Men hvad säger du väl, om jag, påstår att den där angifna ståndpunkten är den enda riktiga, den enda, som borde kunna komma i fråga i ett kristet land? Hvad säger du, om jag öppet bekänner, att dessa rader afse att »värfva» för denna ståndpunkt d. v. s. arbeta för att den icke blott vinner erkännande utan ock blir i praktiken intagen af alltflera? Hvad säger du, om jag icke döljer för dig, att jag så ville värfva just *dig*, om du ej redan intagit den ståndpunkten, och sedan genom dig flera andra? Du har rätt att säga: låt oss närmare akta på den och därjämte för jämförelsens skull på andra, som kunna komma i fråga. Det är just detta, hvartill jag nu inbjuder dig, på samma gång jag, som jag hoppas utan motsägelse från din sida, vill såsom de »ståndpunkter», hvilka här kunna komma i fråga, nämna följande:

*hvarken nykter eller kristen,
nykter — men ingen kristen,*

och så min på titelbladet angifna:

en kristen — och just därför nykter.

Låtom oss således tillsammans gå ut i lifvet omkring oss, söka göra klart för oss, hvad det här gäller, samt ägna mötande representanter för de tre olika »ståndpunkterna» en skärskådande granskning.

Det upplyses, att värdet af de rusdrycker, som nu årligen förbrukas i vårt land, går upp till rundt angifvet 100 millioner kronor. Man vill knappt tro, att detta är möjligt, och man vill hafva en förklaring. Denna måste sökas i det allmänna rusdrycksbegäret och de många tillfällena till detta begärs tillfredsställande. Tänk

på de många »bättre och sämre krogar», som samhället håller och, sorgligt att säga, drager vinst af! Tänk på de många hem i stad och på land, där rusdrycker i någon form dagligen och i öfverflöd användas! Tänk på den i alla stånd praktiserade seden att låta dessa drycker spela en framstående roll i umgängeslivet, en sed, som har så stor makt, att mången, som skulle vilja bryta med den, icke dristar sig! Tänk, huru ofta fäster i samhälle eller hem arta sig till dryckesfäster till och med så liten urskiljning och syn för det passande, att man ännu kan få bevittna, åtminstone på landsbygden, att en begrafning afslutas med ett dryckesgille! Tänk på föräldrar, som redan i tidigaste år hos sina barn väcka begär, efter den berusande drycken genom att låta dem, som man säger, »smaka» på den, när den framsatts för äldre personer! Tänk på dessa många yngre och äldre, som äro slafvar under rusdrycksbegäret och antingen dagligen gå i ett halft rus eller under vissa »perioder» ligga alldeles nere i dryckenskap eller vid påkommande frestelser ej kunna motstå utan »taga sig ett rus»! Tänk på den sorgliga uppfattningen, att det skall vara manhaftigt eller »höra till god ton» att förtära t. o. m. starkt berusande drycker, och att mången yngling genom en sådan uppfattning förts till att blifva drinkare! Alla dessa omständigheter måste vi taga i betraktande, om vi vilja vinna en förklaring på det sakförhållandet, att värdet af årligen konsumerade rusdrycker är så stort.

Att dryckenskapen är ett ibland vårt folks många och stora lyten och en inom detsamma flitigt öfivad skötesynd, därom måste vi väl utan vidare ena oss inför sådana viftnesbörd i saken, som den antydda värdesiffran, tidningarnas underrättelser från skilda delar af vårt land samt erfarenheter från den egna bygden aflägga. Och detta trots allt, som hitintills gjorts för främjande af nykterhet. Ense äro vi väl också med hvarandra, att detta lyte, denna skötesynd verkar såsom en förfärande

kräftskada och det på alla områden i folklivet. Huru mycken fattigdom och nöd har icke sin rot just här? Huru mången frisk och stark kropp har icke nedbrutits i förtid, huru mången förstånd har icke omtöcknats, huru många barn hafva icke kommit till världen svaga och med sjukdomsanlag, allt såsom en följd af denna synd? Huru mången förstörd hemlycka, huru mången vårdslösad barnauppfostran, huru mycket split och annat försyndande i umgängelsen har icke närmast vållats af henne? Ja, huru mycken osedlighet har icke öfvats, huru många brott hafva icke begåtts under rusets inflytelse, och huru många människor hafva icke för tid och evighet fördärfvats på grund af sitt okuffiga begär efter rusdrycker? Och samhället, som icke tillbörligen reser sig upp emot, som till och med ockrar på eländet, samhället frätes däraf i sin innersta märmg och samlar öfver sig en dom, hvars innebörd det förvisso får i hela dess omfång känna på hemsökelsens dag.

Allt detta är nu i våra dagar ofta sagdt men i de flesta fall för döfva öron, åtminstone hos dem, som allra bäst behöfde höra det. Man tror ej, att det är så farligt, eller man bryr sig ej därom, eller man är så fjättrad i bojan, att man hvarken vill eller kan bryta henne. Man *är icke* och man *vill icke vara »nykter,»* man *är icke* och *vill icke vara en kristen*. Se, detta är den här-
ofvan först angifna ståndpunkten, som intages icke blott af dem, man vanligen kallar drinkare, utan af en stor skara, för hvilka rusdrycken är något outhärligt och ofta missbrukadt. Från denna ståndpunkt betraktas nykterhetsifvern icke sällan med ett visst medlidsamt löje och mötes nykterhetssträfvan med mer eller mindre kraftigt motstånd. Men också kristendomen och dess förkunnelse röna samma mottagande, hvilket ju är alldeles naturligt.

Kristendomen betygar väl, att »Guds rike är icke mat eller dryck» d. v. s., att ätande och drickande i och för sig icke äro något väsentligt, afgörande eller känn-

tecknande, när det gäller Guds rike; men den stämplar dryckenskapen såsom en *synd*, den varnar för densamma och den betygar uttryckligen, att ingen drinkare skall ärfva Guds rike. Det är således omöjligt att vara hemfallen under rusdrycksbegäret och på samma gång vara en kristen. Guds ord säger det, och det s. k. sunnda förnuftet borde säga det. Också visa alltflera, att detta står klart för dem, i det de helt och hållet undandraga sig kristendomen och dess inflytelser. De vilja icke stå inför kristendomens, inför Guds ords heliga lag och höra domen öfver sig, och därför undvika de sorgfälligt hvarje beröring med densamma. Och det är icke blott rusdrycksbegäret, de på så sätt »hålla om», utan hela deras lif efter köttet och i synden.

Men det finnes dock människor, som ännu icke hunnit blifva så »frigjorda» utan söka förena det oförenliga: berusning och kristendom. Sålunda finner man öfverallt i större eller mindre antal sådana, som ena dagen äro berusade, andra dagen gå till kyrka och nattvard. I förra fallet drifvas de af sitt kötts begärelse, i senare fallet merendels af tanklös vana eller af den vantrosinbillningen, att det skall vara något förtjänstfullt i den gärningen, de då göra, eller i den ytliga, snart öfvergående andäktighet, de då visa. Dessutom finnes det personer, hvilka någon dag eller tid efter ett rus äro så ängsliga, gråta, läsa, bedja och lofva bättring, men, när frestelsen ånyo möter dem, åter falla i sin kära skötesynd. Det går dåligt både med nykterheten och med kristendomen för dem lika väl som för deras mera känslolösa likar och bröder i rusdrycksbojan.

Är således tillfredsställandet af rusdrycksbegäret oförenligt med en sann kristendom, så visar sig detta begär i otaliga fall vara ett hinder för en sann kristendom. Huru många har icke mer än en gång däraf förmått att vara ohörsam emot den maning till omvändelse, som gifvits honom, och skjuta ifrån sig den hjälp till

upprättelse, som erbjudits honom af kristendomens Ande genom Guds ord! För huru mången blef icke detta begärd den boja, som han aldrig mäktade bryta! Och hvilka otaliga stötestenar, hvilka fördärfbringande snaror läggas icke i vägen för både yngre och äldre genom det allmänna ockrandet på rusdrycksbegäret, genom de många tillfällena till dess väckande och tillfredsställande och genom fördömet af framför allt dem, som enligt sin ställning och sitt af Gud undfångna uppdrag i världen borde gifva helt andra fördömen. Ve dem, som så förgäta sin plikt!

Vi hafva nu, käre läsare, rört oss med våra tankar på ett område, där man i nykterhetsfrågan intager denna ståndpunkt: hvarken nykter eller kristen. Den ståndpunkten förkastar jag af skäl, som torde tillräckligt framgå af det vi nu sett och hört. Huru gör du? Säger du: »äfven jag förkastar den», så kunna vi utan vidare fortsätta vår tankeutflykt, och jag är glad i mitt sinne öfver att ej behöfva se dig stanna efter och höra dig säga: »här hör jag hemma». Men kanske du för att ändå vara uppriktig just kommer med detta: »här hör jag hemma». Då vill jag i kärlekens namn allvarligen ropa till dig: Käre, stanna då icke här längre, ty du måste väl medgifva, att det i längden icke kan bära sig för dig, att din ställning är lika farlig, som den är syndig. Ja, skynda dig att komma härifrån, innan all möjlighet till ändring afskäres för dig, och innan marken, på hvilken du står, öppnar sig under dig, och du förgås. Jag vill väl icke bedja dig fatta *min* hand, men däremot manar jag dig träget att fatta den högre hand, *den frälsande kärlekens*, som kanske just nu, under det du hör på mig, räcker dig. Fattar du den med redlig erkänsla och fast uppsåt, så gör du väl. Då blir det också icke en blott tillfällig nyfikenhet utan ett särskildt intresse, som gör, att du följer mig vidare på min tankevandring till ett annat område, där man intar en annan ståndpunkt i »nykterhetsfrågan».

Det skulle ju vara högst märkligt, om alla vårt folks barn vore fångna i rusdrycksbegäret. Detta vore märkligt äfven därför, att, om det också finnes en mängd arter af synd, som frodas under en dylik fångenskap, så finnes det däremot andra, som icke kunna stå tillsammans med densamma, men som också enligt det ondas natur vilja omhuldade af och utveckla sig hos människorna. Och härvid böra vi komma ihåg, att det visst icke alltid är de för våra ögon styggeligaste formerna af det onda, som äro de mest fördärfbringande. Denna sanning är uttalad af vår höge Mästare, då Han sade till fariseerna: »Publikaner och sjökor skola gå in i himmelriket förr än I». På grund af den nu antydda omständigheten liksom ock af andra, i det yttre ej sällan påvisbara grunder träffa vi således äfven på människor, som äro »nyktra» och hylla nykterheten. Vi träffa sådana, som hafva en naturlig motvilja för berusande drycker, eller som fått en sådan hos sig inplantad antingen genom uppfostran i ett nyktert hem eller genom de afskräckande intryck, de mottagit af dryckenskapen i sin omgifning, kanske till och med i barndomshemmet. Och vi träffa sådana, som behärskas af andra starka böjelser t. ex. att komma fram och vinna erkännande och oberoende i världen, och hos hvilka rusdrycksbegäret, om det ock skulle förefinnas, hålles nere, åtminstone så länge den andra böjelsen icke slappats. Detta är hvad man kallar »nyktert folk». De hålla sig mer eller mindre på afstånd från dem, som icke äro »nyktra», men de bära icke på, eldas åtminstone icke af någon nykterhetsifver gentemot andra. De gå sin väg, andra få gå sin. Och de se i ruset och dryckenskapen icke synden utan mera tanklösheten och det löjeväckande, som de kunna le åt, eller källan till så mycket timligt elände, som de kunna beklaga.

Men vid sidan af denna icke »organiserade» grupp af nykterhetsvänner, som väl alltid funnits och alltid kommer att finnas till, träffa vi en annan, som särskildt

samlat sig under »nykterhetens» banér, och som utmärker sig för hvad man kallar »organisation» i och för ett framgångsrikt nykterhetsarbete; ty de, som höra till denna grupp, vilja icke blott själfva vara »nyktra» utan också verka för »nykterhet». Nykterhetsverksamheten träder hos dem starkt i förgrunden.

Fråga vi, hvad det är, som framkallat deras sammanlutning och verksamhet, så blir det gifna svaret: rusdryckseländet naturligtvis. Därvid erinna vi oss, att det allra först var en prästerlig stämma, som, med blicken fäst på detta elände i hela dess vidd, sökte väcka vårt folk till besinning, och att det verkligen lyckades för dess kraft och uthållighet att väcka många. Men så erinna vi oss också, att till hjälp i det så begynta arbetet snart kommo krafter, främmande för den, som upptagit det, ledda icke af månhet om den fallnes fulla upprättelse utan blott om att han skulle blifva »nykter», och arbetande under det slutna ordenssällskapets form. Dessa krafter, hvilka uppträdde på skådeplatsen för öfver 25 år sedan, hafva sedan dess mycket utvecklats under olika organisationer och torde nu hafva under sina banér samlat inemot 250,000 medlemmar. Du torde förstå, att jag åsyftar goodtemplarorden med dess mer eller mindre likartade bundsförvanter. Vid sidan af dessa finna vi en annan skara på nu omkring 70,000 medlemmar, som till igenkännings-tecken bär ett blått band, och som i sitt arbetssätt afviker från de förstnämnda. Hela den verksamhet, som af dessa krafter utöfvas, har benämnts »*den moderna nykterhetsverksamheten*». Låt oss nu ägna den vår uppmärksamhet.

Först faller oss då i ögonen, att den med »nykterhet» alltid menar s. k. »helnykterhet», d. v. s. fullkomlig afhållsamhet från alla alkoholhaltiga drycker såsom njutningsmedel. En person, som förtär äfven en liten kvantitet af mycket svag sådan dryck och det kanske blott vid något enstaka tillfälle, är icke »nykter». Han kallas ofta för »måttlighetssupare» eller »vindrinkare».

Det, som därefter fäster vår uppmärksamhet, är, att den moderna nykterhetsverksamheten såsom arbetsform valt förening- och ordensväsendet. Hvad det förra beträffar, så bygger det på den kända satsen, att »enighet ger styrka», och afser att gifva de svage ett yttre stöd i deras kanske hårda kamp mot rusdrycksbegäret. Det senare räknar därjämte förmodligen med dels det hemlighetsfullas inflytande på många sinnen, dels den fasthet i sammanhållningen, som en orden med sina grader, sina tjänstemän, sina emblem (gradmärke) m. m. är ägnad att främja. Jag vet ej, om vederbörande tillägga detta så stor betydelse nu, som man säkert gjorde i början, då denna form valdes.

Akta vi så vidare på arbetssättet, så är att märka, att detta mer och mer börjar få en viss färg. Ännu gör man väl såsom fordom sitt till för att utmåla rusdrycksbrukets sorgliga följder, sådana de falla i ögonen på en och hvar, som vill se, och detta i afsikt att därmed afskräcka från detta bruk. Men mer och mer träder nu »vetenskapen» fram i första ledet, vetenskapen, om hvilken en nykterhetstalare just i dagarna sagt: »*Vetenskapen, det vill säga sanningen*, har alltid visat sig vara en makt, som segrat». Och denna vetenskap uppvisar såsom *vissa* resultat af gjorda undersökningar bland annat: *att* en frisk människa ej kan på en dag förtära öfver 5 gram alkohol utan att däraf taga skada; *att* de nu så allmänna närvsjukdomarna äro en följd af fädernas spritmissbruk; *att* barn af sådana föräldrar, när de komma under alkoholens inflytande, kunna råka i ett rent vilddjurstillstånd och därunder föröfva brott, om hvilka de icke äro medvetna, o. s. v. Denna vetenskaps målsmän i nykterhetsledet kräfva därför ifrigt, att särskildt barns och ungdoms uppmärksamhet skall riktas på dessa för lif och hälsa och för hela släktets kraft och bestånd förfärligt menliga följder af rusdrycksbruket. Men förgäfvess lyssna vi efter en röst, som ropar ut, att rusdrycksmissbruket är *en synd*; en röst som

manar till arbete på barn och ungdom i syfte att fostrad dem till den gudsfruktan, som allena ger sedlig kraft äfven i förevarande hänseende. Däremot höra vi från en af ledarne ungefär detta uttalande: »Vi vilja icke vara med om att stämpla ruset såsom en synd men väl som en dumhet. Och vi vilja icke hämta våra vapen i nykterhetskampen från kristendomen utan från vetenskapen, som består, när kristendomen såsom föråldrad faller i hög». Så nu vet man detta.

I sammanhang härmed kan det icke undgå vår uppmärksamhet, att särskildt goodtemplarna söka skaffa sig anhängare och medel genom allehanda nöjeställningar, till hvilka vanligen användas söndagarna.

Sedan vi nu något sett oss omkring på detta arbetsfält, så väntar du nog få höra af min mun det uttalandet: här hafva vi en ståndpunkt, som kan betecknas så: *nykter men ingen kristen*. Jag gör detta uttalande dock med tillägget: *i stort sedt*, på det du må förstå, att det gäller verksamhetens hela läggning och icke enskilda arbetare inom densamma. Då jag säger: *nykter*, så är jag viss om att ej från det håll, det gäller, få höra något bestridande, hvaremot från annat håll torde kunna anmärkas, att »nykterheten» ej är så nykter. Och då jag säger: — »*men ingen kristen*», så är jag viss om, att en stor skara på det ifrågavarande arbetsfältet icke blott medgifver, att det är sant, utan just vill, att det skall vara så. Kommer bestridande från det hållet, så sker det därför, att man anser det klokt att ännu icke vidgå sin ståndpunkt. Emellertid är jag viss, att mången tycker mig gå för långt — kanske du, käre läsare, tycker så? — och jag vill därför bjuda skäl för mina ord. Jag gör det genom att framställa tre frågor.

1. Kan det sägas, att den moderna nykterhetsrörelsen *gjort till sin uppgift* att främja verklig kristendom eller ens en på kristlig grund fotad nykterhet? Vore så fallet, då skulle den väl vid sitt arbete ösa ur och hän-

visa till kristendomens kraftkällor; då skulle den väl icke bland sina ledare kunna behålla en person, som kunnat uttalat sig så, som vi nyss hörde; då skulle den väl icke kunna visa sig så »frigjord» i den religiösa frågan, som man vid flera tillfällen fått bevittna, t. ex. i goodtemplarnas strid om huruvida man behöfver förklara sig tro på en allsmäktig Gud för att blifva upptagen i orden. För min del anser jag det tillfullo bevisadt, att den moderna nykterhetsverksamheten icke har till syfte att främja *kristlig* nykterhet, lika litet som den vill kallas kristlig nykterhetsverksamhet. Det röda korset i goodtemplarnas banér talar icke sanning, för så vidt det vill erinra om och angifva något samband med det kristna korset. — Jag frågar vidare:

2. Kan det sägas, att denna verksamhet, om den nu icke *afser* det, dock med hänsyn till sina grundsatser och sitt arbetssätt är *ägnad att i någon mån främja* sann kristendom? Man tycker måhända, att så borde vara fallet, då den ju motverkar dryckenskapen, som är ett hinder för en lefvande kristendom. Men då den icke gifver denna last sitt rätta namn: *synd*; då den icke hänvisar till dess bekämpande med kristendomens vapen, Guds ord och bön; då den visar sig icke hafva öga för annat elände än rusdryckseländet eller för någon annan dygd än nykterheten, och då den ofta i sitt arbete kränker kristliga bud och kristlig sed, så kan den icke främja en sann kristendom. — Och ännu en fråga:

3. Kan det sägas, att denna verksamhet *icke lägger hinder i vägen* för en sann kristendoms uppkomst och utveckling? Jag måste med hänvisning till det sagda svara? nej. Och jag är viss om, att den, som på samma gång vill vara en ifrig nykterhetsarbetare enligt den moderna formen och en sann kristen, den skall förr eller senare förstå, att det förra hindrar det senare. Härmed har jag emellertid *icke* sagt, att det är *omöjligt* för en person, som står i den moderna nykterhetsverksamhetens led, att

blifva eller vara en sann kristen men väl, att det är *farligt* för hans kristendom.

Jag har sökt bjuda skäl för mitt uttalande: *nykter men ingen kristen*, men nu blir frågan: skola vi intaga den ståndpunkten? För min del svarar jag bestämdt: *nej*. Jag vill ej underkänna, hvad denna verksamhet kan hafva utträttat till att dels väcka opinion emot rusdrycksmissbruket dels i yttre mening »rädda» drinkare. Och jag vill ej hålla inne med det erkännande, som jag är villig att gifva dels åt den ifver och kraft, med hvilken det arbetas, dels åt enskilda personer i ledet. Men jag vill icke vara med om en sådan beskrifning på nykterhet, att den store Mästaren från Nazareth enligt densamma måste stämplas såsom »måttlighetssupare». Jag vill icke ansluta mig till en verksamhet, för hvilken nykterheten är liksom dygdernas dygd, eller af hvilken den odlas ungefär så, som man odlar vindrufvor på törne och fikon på tistel. Jag kan ej vara med där, hvarest det mer och mer synes blifva hufvudsaken, icke att man är nykter, utan att man går in i föreningen, i logen. Jag kan ej glädja mig åt en verksamhet, som påverkar vårt folk i okristlig riktning, som lär det att böja sig för den s. k. vetenskapen och det äfven på andra områden men att förbigå och förakta Gud och Hans ord, och som dessutom bjuder såsom ersättning för rusdryckerna andra berusningsmedel, som, djupare sedt, verka lika skadligt på personligheten som dessa.

Nej, en annan ståndpunkt i nykterhetsfrågan måste jag hafva, och det skulle mycket glädja mig, om du, min följeslagare på denna tankevandring, tänkte detsamma för din del. Så mycket är visst: *Är jag icke och vill jag icke vara en kristen, så hjälper mig nykterheten intet — — — — i döden och på domens dag.*

Må vi således gå med våra tankar till det tredje lägret. Där sväfvar just intet särskildt banér, men alla, som höra dit, bära dock en prägel, ur hvilken kan framläsas: *en kristen — och just därför nykter.* Och må

jag genast få säga ifrån: här vill jag alltid höra hemma, — här vill jag gärna hafva dig till granne.

Läggom då märke till, att det först säges: *en kristen*. Därmed åsyftas tydligen något mera än att i det yttre bekänna sig till den kristna religionen, men hvad då? Jo, att för sin person af hjärtat vilja höra Kristus till, lefva på Hans nåd, regeras af Hans Ande, danas efter Hans bild samt i sinne och vandel framstå såsom Hans efterföljare. Allt detta är något, som icke har så mycket tilltalande för och icke heller vinner något erkännande af nutidsmänniskorna, hvilkas utveckling alltmera aflägsnar sig från Kristus; men i det läger, där vi nu stå med våra tankar, är det dock hufvudsaken. Där heter det: *framför allt och i allt en kristen*. Det är hufvudsaken i hela mitt lif, ty däraf beror min lycka i tiden, min frid i döden, min salighet i evigheten. Det är hufvudsaken i all min sedliga sträfvan, alldeles så som trädets lefvande rot och lifsbringande saft är hufvudsaken, när det gäller dess frukt. Det är hufvudsaken således, äfven när det är fråga om nykterhet, ty skall denna hafva något verkligt sedligt värde, så måste den uppbäras och lifvas af den lefvande kristendomens kraft och vara en Andens frukt, annars duger den icke inför Herrens ögon, äfven om den vinner erkännande af människor.

Alltså: först och främst en kristen men så och *just därför* nykter. D. v. s. när jag är en kristen, så är det den allra naturligaste sak, att jag är nykter. Detta borde icke behöfva talas om en gång; men när nu saken genom omständigheterna bragts på tal, så blir det därvid: jag är nykter, och min nykterhet har sin grund däri, att jag af hjärtat vill vara en kristen.

Men hvad menar man då i detta läger, då man säger: jag är nykter? Denna bekännelse kan betyda: »Jag berusar mig icke. Jag använder väl i någon mån berusande dryck äfven såsom njutnings- eller näringsmedel, men aldrig så, att jag därigenom i ringaste mån bringas

ur jämvikten, aldrig så, att det inverkar på det rätta och fulla bruket af själens förmögenheter eller kroppens sinnen och lemmar». Men denna bekännelse kan också betyda: »Jag smakar alls icke berusande dryck såsom närings- eller njutningsmedel.» Här äro alltså två olika utläggningar af begreppet nykter. De synas stå i strid emot hvarandra men göra det dock icke. I den förra är uttalandet, hvad som enligt sakens väsende skall heta nykterhet, i den senare märkes spår af annat inflytande. Från *nykterhets* synpunkt måste jag gifva båda svaren samma erkännande; ty brukas ej den berusande drycken till ens någon grad af berusning, så är det ju vid afgörandet, om personen är nykter eller icke, detsamma, som om den icke alls brukades. Från den *kristliga frihetens* synpunkt vill jag gifva en företrädesställning åt den förstnämnda formen af nykterhet, ty därmed står man på frihetens mark, där det heter: »jag hafver makt till allt, men intet skall gripa mig fången». Från *kärlekens* synpunkt åter måste jag säga, att den andra formen i tider af nöd på detta område, och då det gäller att söka värna och rädda och kanske bekämpa egen böjelse, är den starkaste, klokaste, barmhärtigaste och således att fördraga. Emellertid måste jag hålla hårdt på, dels att *båda* formerna tillerkännas namnet nykterhet, dels att det är den enskilde individens rätt att med den hänsyn, som bör tagas, välja sin nykterhetsform.

Hvilken form som nu än må väljas, så verkar det *kristliga* momentet, hvilket är och förblifver det hufvudsakliga och bärande, att inom detta läger nykterheten, lika litet som någon annan dygd, kan få tränga tillbaka uppmärksamheten på och vinnläggandet om andra. För en kristen, som fått rätt syn på sitt lifs stora uppgift att alltmera fatta och likna Kristus, måste det vara angeläget, att han i sin sedliga kamp icke må blifva ensidig och därmed också verka ensidigt på andra, utan att han må hinna fram till en allt större kristlig helgjutenhet, i hvilken alla de kristliga dygderna må komma till sin rätt, enligt

en maning och anvisning, som Aposteln Petrus gifver i sitt andra brefs första kapitel. Det är denna högre och vidare syn på saken, som gör, att den ensidiga ifver för nykterhet, som vi varseblifva i de s. k. nykteristernas läger, icke kan komma till stånd här, lika litet som en ensidig ifver för någon annan bygd. Det upplysta, kristliga medvetandet säger tydligt ifrån, att all ensidighet verkar missbildande, och att, om man ej vill nöja sig med påhängda frukter utan vill hafva framvuxna sådana, så måste man plantera och ansa det träd, på hvilket de kunna växa och utveckla sig. Och vi hafva väl skäl att säga: Måtte denna högre syn på saken vinna allt större utbildning ibland oss! Måtte den sträfvan att rädda och lyfta de fallna, som, man kan icke förneka det, rör sig på många områden af folklivet i våra dagar, alltmera få ögonen öppna för det enda bärande underlaget: *Kristus*, och det enda rätta målet: *personlighetens fulla upprättelse genom Honom!*

Men äfven med fasthållande af denna högre syn på tingen ställes man af omständigheterna i våra dagar inför den frågan, som nu äfven börjar röra sig och tilltvinga sig uppmärksamhet på det område, där vi nu äro vid våra tankar: »Är det nog att för egen del vara en kristen och just därför nykter, eller är det icke en plikt att verka för, att andra komma att intaga samma ståndpunkt»? Vore det blott fråga om att verka för en viss åskådning och söka skaffa densamma anhängare, så kunde man både förklara och försvara, att så många inom detta läger, om också icke med ord så dock med sitt förhållande, tyckas svara: »För mig åtminstone får och bör det stanna vid att intaga och behålla den angifna ståndpunkten». Men när det nu icke gäller en åskådning utan människors timliga och eviga välfärd, när väldiga krafter arbeta rundt omkring, afseende på ena hållet att göra människor till hvarken nyktra eller kristna och å andra hållet att göra dem till nyktra men icke kristna, och dessa krafter veta att skaffa sig framgång, då bör det för den besinnings-

fulle vara klart, att svaret på frågan bör blifva ett annat, bör blifva detta: *enhvar, som vill vara en kristen och just därför nykter, måste i sin kallelse och omgifning, med sina gåfvor och krafter sträfva och kämpa för att få allt flera på sin sida.* Det är detta, som jag ville med ljudelig röst utropa i det läger, dit jag hör, och där vi nu röra oss med våra tankar. Det går ej an att säga: »Jag kan icke göra någon människa till en kristen, utan det är Herrens sak; men får Han dana en människa till en kristen, så blir hon också nykter.» Ett sådant tal visar, att man förgäter, hurusom Herren för utförande af sitt verk brukar medel och redskap, att man icke fått rätt syn på sin kristendomsplikt samt att man liknar den mannen, som gräfde sitt pund ned i jorden. Intet af detta är på sin plats, allra minst i sådana allvarliga och hotande tider, som våra.

Skulle nu mitt rop, hvilket lyckligtvis ej är det enda, som i vår tid för denna talan, lyckas göra sig hördt och väcka och någon eftertanke, så väntar jag mig helt naturligt den frågan: »Hvad skola vi göra?» Tag då här, käre läsare, som kanske också frågar så, ett sammanträngdt svar, så godt jag nu kan gifva det. Vi skola från kristlig grund och med blicken ständigt riktad på hufvudsaken hvar och en i sin kallelse direkt och indirekt verka för kristlig nykterhet. Vi skola med kristligt sinne, trons och kärlekens sinne, framför allt med användande af Guds ord och bön men också genom frimodigt vittnesbörd, kärlekens förmaning och ett helgadt föredöme söka inverka på vår omgifning och söka väcka opinion för och kärlek till en sådan nykterhet. Vi skola i den kamp emot dryckenskapen och rusdrycksmissbruket, som vi böra fatta såsom en kristendomsplikt, alltid fasthålla och framhäfva det syndiga och för evigheten fördärfbringande i detta, men dock icke försmå att påvisa, hurusom ekonomi, hälsa, huslig lycka och andra sådana värden däraf förstöras. Vi skola icke nöja oss med, att människor blifva nyktra, men vi skola icke

heller underskatta den stora betydelsen af en sådan förändring, hvarigenom *ett* hinder för frälsning ändå undanrödjes. Vi skola icke anse det såsom *nog*, att rusdrycks-handteringen mer och mer inskränkes, men vi skola dock göra, hvad vi kunna, för att på så sätt undanrödja tillfällena till berusning och framför allt vältra förargelseklipporna bort från ungdomens väg.

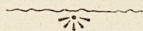
I allt detta böra vi kunna vara ense, antingen vi sluta oss till den form af kristlig nykterhet, som betonar friheten och därför medgifver det måttliga bruket af berusande dryck, eller till den, som betonar kärleken och därför öfvar fullkomlig afhållsamhet. Sedan kan det blifva ett spörsmål, hvilken af dessa två former, som med hänsyn till de förhandenvarande omständigheterna är är att föredraga. Onekligen ligger den största stridsstyrkan i den senare, och liksom den är alldeles nödvändig för den, som varit fången i rusdrycksbegäret, så torde den i de flesta fall böra vara den, som rekommenderas åt barn och ungdom. Men om jag ej vill afsäga mig allt förtärande af berusande dryck, därför att jag äfven i mitt yttre uppträdande vill framstå fri, och därför att jag ej vill intaga en annan ståndpunkt än min store Mästare och ej vill göra mitt förtärande af vin i d. h. nattvarden till ett undantagsfall, om jag således äfven vid andra högtidligare tillfällen kan smaka några droppar vin, så bör jag dock utan vidare både vilja och kunna alldeles afstå ifrån bruket af de andra mest missbrukade rusdryckerna, när klokheten och kärleken bjuda.

Denna sak bör emellertid icke få blifva en sönderings- eller stridsfråga, utan bör den enskilde få hafva sin pröfningsrätt. Brukas denna under bön till Gud om visdom och under aktgifvenhet på Guds svar och vink, så kommer nog det efter omständigheterna lämpligaste fram. Hufvudsaken blifver, såsom anförts, att man verkligen vill vara en kristen och just därför nykter, samt att man allvarligen arbetar för denna, den enda fullt riktiga

ståndpunkten i nykterhetsfrågan. Hvad som i öfrigt kan vara främjande för detta arbete måste förklaras beroende af kallelseställning, gåfvor, lokala förhållanden m. m. och med hänsyn därtill bedömas.

Så har då, käre läsare, vår gemensamma vandring på »nykterhetsfrågans» fält nått sitt slut. Jag vet ej, huru du funnit dig vid vid mina fingervisningar och uttalanden, får kanske aldrig veta det; men däremot vet jag med den fullaste visshet, att om du vill göra ditt val mellan de tre olika ståndpunkterna så, att du kan vara till freds därmed för evigt, så måste ditt val falla på den tredje ståndpunkten:

en kristen och just därför nykter.

• Af samme författare äro utkomna i liknande ströskriftsform:

- I. Kristus och Ungdomen, Ungdomen och Kristus.
- II. Kärlekens betydelse i barnauppfostran.

Pris 5 öre.

www.books2ebooks.eu